

Demokratisk forankring i klimapolitikken

En god klimapolitikk er kun gjennomførbar om man får folk flest med på laget. Når ansvaret for å kutte utslipp flyttes fra nasjonalt til overnasjonalt nivå får klimapolitikken en svekket demokratisk legitimitet. Det kan gi mindre ambisiøse klimalløsninger, og mer motstand.

Demokratisk legitimitet kan være en stor fordel i møte med klimakrisen. De beste klimatiltakene er ofte tiltak som krever deltagelse av store deler av befolkningen. Det er ikke urimelig å tenke at folk i større grad er villige til å gjennomgå personlige oppofrelser for en god sak dersom de opplever at oppofrelsene springer ut ifra en politisk prosess som de selv har tatt det i, og føler eierskap til. Desto svakere demokratisk legitimitet myndighetene sitter på, desto vanskeligere kan det bli å dra med seg befolkningen på omstillingen man må gjennom.

Oppslutningen om de nasjonale parlamentsvalgene i Europas stater har jevnt over vært høyere enn oppslutningen om EU-parlamentsvalgene. Ved forrige EU-parlamentsvalg var valgoppslutningen 50%. Det er det høyeste den har vært på 20 år. Til sammenligning var oppslutningen ved forrige stortingsvalg i Norge rundt 87%. Dette peker på en trend som viser til at europeere flest har lettere for å ansvarliggjøre sine nasjonale regjeringer. I tillegg er den nasjonale politiske debatten i langt større grad er preget av en felles offentlighet, mens EU i større grad blir noe mer fjernt.

De fleste klimatiltak er langtvirkende, og de fleste virkningene av klimatiltak vil man ikke se før om mange år. At folk opplever byrdene de selv blir pålagt som hensiktsmessige, rettfærdige, og noe de har mulighet til å påvirke og utforme gjennom politisk påvirkning kan gjøre at folk blir mer villige til å gjennomgå livsstilsendringer som gagnar klima, selv om de ikke ser resultatene med en gang. Dette er nok også grunnen til at flesteparten av EUs klimakutt er utført av noen stater i EU, som har god nasjonal klimapolitikk, og ikke av EU som helhet.

I klimasaken er det utrolig viktig at folk flest føler de er en del av den demokratiske prosessen rundt klimakuttene for at de skal ønske å bidra til klimatiltak, selv der det krever at man endrer atferden sin. Det er viktig at man har tiltak som skaper økonomiske incentiver til å kutte i utslipp, men det er ikke alltid en mulighet. For eksempel avhenger flere av klimatiltakene som miljødirektoratet har lagt frem i «klimakur 2030» av at enkeltpersoner tar egne grep for å kutte sitt eget utslipp. På samme måte som under korona-pandemien, blir folk mer villige til å endre egen atferd dersom de opplever klimadugnaden som en dugnad de selv er med på å utforme.

Ungdom mot EU ønsker seg gode klimatiltak, som funker. Derfor må det være klimatiltak laget i Norge, i samarbeid med den norske befolkningen. Det er også viktig at de som blir

berørt direkte har mer å si. Vi ønsker at for eksempel bønder skal ha mye å si når det kommer til klimatiltak i landbruket. Demokrati og god klimapolitikk er ikke motsetninger, tvert imot burde det være en forutsetning at klimapolitikken er demokratisk.